

ՄԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ**(ԽԵԻ) ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹԼԿՈՒՐԱՆՑԻ****ՄԺԾ.**

Երեք զրուագաւ ծընաւ, նա զՓաղէկ՝ զհայրըն Աերուքայն,
 եւ նա ըզնաքովր ծընաւ, նա զԹարայ՝ զհայրն արրահամնան:

ՄԺԶ.

Աշտարակին բարձրութիւն ճանապարհ էր և ամրսեան,
 յերկիւղէ ջրըհեղեղին հայցէին հրնար փրկութեան:

ՄԺԷ.

Խընդրեցին զտապանն եւ զգրախտն, ոչ ելին և ոչ հանդիպեցան,
 յուսացան ի յաշտարակն, եւ չեղեւ զոր ինչ կամեցան:

ՄԺԸ.

Եկայք իջցուք յաշտարակն, յայտնութիւն Սուրբ Երրորդութեան,
 Հօր եւ Որդոյ, Սուրբ Հոգւոյն, որ շինէ բակէ զամենայն:

ՄԺԹ.

Հաւասար հանին դրախտին, և ի դրախտէն սուրբ հոտ բուրեցան,
 աշտարակն ի փուլ խըզաւ, եւ լեզուքն բաժանեցան:

ՄԻ.

Ներբովթ որ եւ Բէլ ասի, էր զլուխ եւ մայր չարութեան,
 զոր Հայկ հայրըն մեր սպան, եւ սակաւ ինչ կազդուրեցան:

ՄԻԱ.

Իաւթանասուն և երկու լեզուն, սուրբ հոգւովըն բաժանեցան,
 խըրոխտ եւ փափուկ արձակ, պերճ ծիծաղական ճոխաբան:

ՄԻԲ.

Աբրահամու եղբարք էին հարազատ Նաքովր եւ Առան,
 Առան երկու դուստր ունէր ըզՄալքութ եւ զնախնի Սառայն:

ՄԻԳ.

ՁՍարայ Աբրահամ էառ, եւ Մալքութ եղեւ Նաքովրեան,
 Առան ի յառաջ մեռաւ, մինչդեռ էր իւր հայրն ի կենդան:

ՄԻԴ.

Նա հնարեաց զծընունդ ջորոյն, եւ էանց զՏեառնըն հրաման,
 սորա էր որդի Ղոլտն այն, բարեգործ ոչ հայրն ի նըման:

ՄԻԵ.

Աբրահամ ծանեաւ զԱստուած, եւ եղեւ նըմա սիրական,
 յորժամ էր ի յԱսորիս, երամակ հաւուց շատացան:

ՄԺԶ. — 1. — ... է հօթն ամբսեան, Է. ճերպ ծինական ճոռոմարան, Ժ. ճոռարան,

ՄԺԷ. — 2. — զոր ինչ, ինչ որ, Է. Ինձ:

զինչ որ, Յ.

ՄԺԹ. — 2. — ի փուլ փըլաւ, Է.

ՄԻ. — 1. — ասի, ասեն, Ժ.

2. — ըսպան, Ձ.

ՄԻԱ. — 2. — ճոռական, Ձ. ծիծաղա-

բան ճոռական, Է. ծիծական ճոռարան, Թ.

ՄԻԳ. — 1. — Նաքովրայն, ԹԺԻԽ.

ՄԻԴ. — 1. — զջորու ծնունդն, Խ.

2. — բարեբար, ԺԽ.

ՄԻԵ. — 2. — ի յԱսորիս, ի Միջա-

զեաս, Ժ.

ՄԻԶ.

Ուտէին զվաստակ նոցա, եւ չինէր հընար փրկութեան,
շատ աղաչեցին ըզկուռն, եւ չեղեւ որպէս յուսացան:

ՄԻԼ.

Աբրահամ հայեցաւ յերկինս, եւ ասաց Աստուած պետական,
դու ես յերկինս ի վեր, եւ յերկիր խոնարհ լիական:

ՄԻԸ.

Դու ես պարգեւող բարեաց, արարիչ տրուող բարութեան,
զցասումընք բարձ ի մէնջ, եւ բեզ փառք այժմ եւ յաւիտեան:

ՄԻԹ.

Ընդ խնդրելն ի չիք դարձան, հաւուց տարմըն սատակեցան,
յուսով հաւատաց յԱստուած, սիրտ եւ միտքն ալլէ չերկմըտեցան:

ՄԻ.

Յետ այնր եւ ետես զԱստուած, զստեղծողն էիցս ամենայն,
որ ասէր խոստումար ընդ նա, զապառնին լինել հետակայն:

ՄԻԱ.

Ասաց զորդուց բազմանալն, անհամար եւ անթըւական,
եւ զինքն ծնանիլ զաւակ, յոր աւրհնին ազգըք մարդրկան:

ՄԻԲ.

Ասաց ել յերկրէ բումմէ, Պաղեստին այն բեզ սեպհական,
ասաց ըզպանդըխտանալն, եւ զորդուցն որ չարչարեցան:

ՄԻԴ.

Զփարաւոնեանց չարչարանսն, եւ դարձեալ ըզգալն ի Բանան,
հաւատով յարեաւ գընաց, եւ ըզյոյսն ունէր գաւազան:

ՄԻԴ.

Տասն անգամ փորձեաց Աստուած, զԱբրահամ զվէմն անթընդական
մընայր հաւատով հաստատ եւ յուսով աներկբայական:

ՄԻԵ.

Առաջին փորձելն այս էր, ել յերկրէ բումմէ բընական,
էառ փարաւոն զՍառայ, ի պըղծոյն ամբողջ պահեցան:

ՄԻԶ.

Արիմելիք նոյն գունակ, նայ լինէր յոյժ մեղադրական,
Աբրահամ զկինընքոյր ասաց, եւ նոքա զայն ոչ իմացան:

ՄԻԷ.

Կագելըն Դովտայ հովւացն, ընդ Աբրահամու չարացան,
խոստումն իճյամլոյն որդի, զոր փութայր լինել տեսական:

ՄԻԸ.

Զկողոպտողըն Սողոմայ կողոպտեաց ւ եհար հալածան,
ի կողոպտէն բաժին չէառ, ւ ոչ կարծիս վասն ազահութեան:

ՄԻԹ.

Եւ ետ ըզՀազար ի ծեռն Սառայի լինել ծառեկան,
ւ ի տանէն հանել որդւոյք, ժառանգել ոչ ընդ Սահակեան:

ՄԻԶ. — 1. — զվաստակս, 2. զար-
տորայս, Ժ:

ՄԻԱ. — 2. — յոր աւրհնին և յազգըք
մարդկան, 2. ... ազինքն ամենայն, է.
եւ ազգն մարդկան, Թ. և ազգըք մարդ-
կան, ԻԶ:

ՄԻԴ. — 1. — անդրդուական, Խ:
2. — աներկբայութեան, Ժ:

ՄԻԸ. — 1. — Զկողոպտողըն, Թ: Ի:
2. — Ի, չունի 2. ւ ոչ, չեա, Խ:

ՄԻԹ. — 1. — ծառական, Ժ:
2. — Սահակայն, ԶէԹԽ. Սահական, Ի:

ՄԽ.

Եւ նրշան որդւոցն եւ իւրն, որ ուխտեաց ընդ թրլփատութեան,
իսկ մեծ ւ ահագին փորձանքն՝ Իսահակ որդին սիրական:

ՄԽԱ.

Յորմէ բազմանալ մընայր, ազգաց եւ ազանց ամենայն,
ասէր պատարագ մատոյ՝ ինծ յօժար մըտօք կամական:

ՄԽԲ.

Զոր նա հաւատով գիտէր, թէ չիինի մատըն մահրւան,
զխոստումն Աստուծոյ յիշէր, որ անսուտ ւ անփոփոխական:

ՄԽԳ.

Իսկ զինչ զՍողոմայեցիան, որ յիշումըն պրդծէ զբերան,
որոց գարշութեան հոտովն՝ երկինք եւ երկիր լիացան:

ՄԽԴ.

Քան զշուն լիրբք ու պիղծք եղեն, քանզի շունքն ընդ էգսրն շընան,
այլ նորա յընկերս մարմնոյ, անպատկառ եւ անզգուշական:

ՄԽԵ.

Տէրն առ Աբրահամ ասէր, զաղաղակ նոցա չարութեան,
եւ լի բարկութեամբ տեղայր, ի Տեառնէ ծըծումք կորըստեան,

ՄԽԶ.

Գինին զոր էարբըն Ղովտ, ի հետ էր ի դրդմէ աման,
դըստերբըն հընարեցան, աշխարհի պատճառ շինութեան:

ՄԽԷ.

Այնպէս գիտացին նոքա, թէ երկիր հըրով հեղեղան.
արբենալ Ղովտ ոչ գիտէր, վասն որոյ ոչ մեղադրեցան:

ՄԽԸ.

Երեք մարդ էին արդարք, ի յայն ժամն եւ աստուածածան,
Մելքիսեդեկ ւ Աբրահամ, սուրբըն Ղովտ որդին Առանեան:

ՄԽԹ.

Աբրահամ ծանեաւ զԱստուած, եւ ծընաւ զԱհակ սիրական,
եղեւ Իսահակ արդար, բարեգործ ի հայրն ի նման:

ՄԽ.

Այնպէս հընազանդ էր նա՝ հօրն եւ մօր մըտաց կամական,
զի պատարագելն ըզնա՝ էր հեզուկ զառն անմեղական:

ՄԽԱ.

Աբրահամ կոչեաց զՂազար, ըզտընտեսն իւր ազնւական,
երդումն ետ նմա յերանան, որ դուռն է եւ նիւթ ծընընդեան:

ՄԽԲ.

Կին ածել Իսահակայ, ի յիւրում ազգէն հայրական,
յորմէ ծընանին աստեղք, անհամար եւ անթրական:

ՄԽԳ.

Ետ ուղտօք զարդերք հարսինն, ւ աղօթէր առ Տէրն էական,
որպէս եւ կամիս զբարին, հան յառաջ զաւակ բարութեան:

ՄԽԳ. — 2. — լըցուեցան, է. ... եր-
կիրս եւ երկինք գարշեցան, Խ:

ՄԽԵ. — 1. — Տե՛րն, Աստուած, Թ:
ՄԽԸ. — 2. — Առանայն, էժԽ:

ՄԾԴ.

Ղազար յարուցեալ զընայր, կատարել զմեծին հրաման,
հասանէր ուղուք հոգւոյն, ուր անգին կայծն եւ շափուղայն:

ՄԾԵ.

Ետես Ղազար զըմբեկ՝ ողջախոհ զիմօք հեզութեան,
էր առ ջրհորին կացեալ՝ ի հոգւոյն ազդէր գալըստեան:

ՄԾԶ.

Ղազար տայր ողջոյն նըմա, որպէս պետն առ կոյսն Մարիամ,
ւ յոր ինչ որ առաքեցաւ, Հռաքեկայ պատմեաց զամենայն:

ՄԾԷ.

Խորհէր եւ քննէր ստուգիւ, զլինելին առնէր պատասխան,
տայր գինդ եւ ապարանջան, մատանեակ ւ ոսկի դահեկան:

ՄԾԸ.

Գընաց եւ առ Բադւիէլ՝ ազգական մեծն Աբրահամեան,
գովեաց Ղազար զԱբրահամ, եւ ասաց ըզգործ բարութեան:

ՄԾԹ.

Գոհացան լըսողք բանին, հայրն եւ մայրն յօժար կամեցան,
հարցուկ եղեն Հռաքեկայ, նայ ասաց եւէթ՝ հայ զընամ:

ՄԿ.

Բաժանեաց զբերեալ պարգեւսն, եւ յուղի անկեալ չըեցան,
հասին ի յերկիրն իւրեանց, իսկ Սահակ ճեպէր գալըստեան:

ՄԿԱ.

Լըցան արդարոց խընդիրքն, հարսանիքըն զարդարեցան,
բարիք հանդիպեալ բարեաց՝ Աստուծոյ հոգւով զօրացան:

ՄԿԲ.

Էառ Աբրահամ այլ կին, զԿենդուրայ յորդոցն Աբեղեան,
յորմէ ծընաւ վեց որդիս՝ Արշակ եւ Պալհաւ կոչեցան:

ՄԿԳ.

Նորա ելին յարեւելս, ընդ մեղաց Պարս անուանեցան,
դասք մոզուցն ի նոցանէ, որք ընծայ բերին ծընընդեան:

ՄԿԴ.

Հարեւր եօթանասուն եւ հինգ ամաց, սուրբ ծերոյն եհաս վաղըհան,
Իսահակ եւ Իսմայէլ պահեցին յայրին Սիւքեմայն:

ՄԿԵ.

Ծընաւ Իսահակ զՅակոբ, եւ զԵսաւ յազատ Հռաքեկայն,
երկուս ի մի յարգանդի՝ ծոյլ եւ ժիր կային միաբան:

ՄԾԴ. — 2. — ուղտօք, Զէիծ. ուղ-
տօք, Թ. չնորհօք, Խ:

ՄԾԵ. — 1. — զՀռաքեկ, Զ. ... հե-
զական, Թ:

ՄԾԶ. — 1. — զլինելն, Թ:

2. — ապարճան, Զ. մատանի ւ ոսկի
դեկան, Ժ: ապարջան, մատանի ւ կարմիր
դեկան, Խ:

ՄԾԸ. — 1. — Գնացեալ, Ժ: Բաթւէլ,
Է:

ՄԾԹ. — 1. — լսողքն, Զ:

2. — հայր, ԶԹ:

ՄԿ. — 2. — իսկ Սահակ, Իսահակ, Խ:

ՄԿԲ. — 1. — Յարեթայն, Զ (ՄԿԳ) է:
զԿենդուրայ ... Աբեղայն, Ժ: Աբեթայն, Խ:

ՄԿԳ = ՄԿԲ, Զ:

ՄԿԴ. — 1. — մեղաց, Ի. ըստ մե-
ղաց, Խ:

ՄԿԵ. — 1. — եհաս օր վաղճան, Ի:

ԾԱՆՈԹ. — ՄԿԴ ւ ՄԿԵ տուններուն
միջև Ժ ւ Խ օրինակները ունին երկու տուն
ևս, այսպէս.

ՄԿԶ.

Յակոբ ի յառաջ տեսաւ, եւ նսաւ ծընաւ փութական,
Յակոբ սիրելի եղեւ Աստուծոյ եւ ազգի մարդկան:

ՄԿԷ.

Իսկ նսաւ եղեւ որսորդ՝ եւ անփոյթ աստուածսիրութեան,
զանդրանկութիւն վաճառէր Յակոբայ ընդ ոսպնէաթան:

ՄԿԸ.

Նսաւ էր վայրենամիտ, եւ մազեղ որպէս թէ գազան,
Յակոբ էր անննգ եւ լերկ, պարզամիտ եւ անմեղական:

ՄԿԹ.

Յորժամ ծերացաւ Սահակ, մերձեցաւ աւրբն մահրան,
աչքըն վատաւոտ եղեն, եւ տըկար անկեալ կայր ի տան:

ՄԿ.

Ասէր ընդ նսաւ որդին. երթ բեր ինձ միս վայրենական,
թերեւս աւրհնեցից ըզբեզ, եւ Հռաբեկ գիտաց չէր ի կամ:

ՄԿԱ.

Կոչեաց Հռաբեկ ըզՅակոբ՝ ւերկու ուլ եզեն տարեկան,
եւ ըզմորթն հհան ւ արար պարանոց եւ բազկի պատան:

ՄԿԲ.

Առեալ Հռաբեկայ զՅակոբ զխորովեալ միսն եւ փութացան,
նըստէին առ Իսահակ, հայցէին ըզբանս աւրհնութեան:

ՄԿԳ.

Ասէր. ասելդ նսաւայ, եւ ասէր՝ ծայնդ այդ Յակոբայ,
մինչեւ զպարանոցն ետես, եւ զքաղուկն ասել նսաւեան:

ՄԿԴ.

Աւրհնեաց Իսահակ զՅակոբ, ըզբարին արմատ բարութեան,
ասէր զօրաւոր լինիս, ի յերկրի յաղթող զօրական:

ՄԿԵ.

Եւ երկնիցըն ցօղըն բեզ, եւ երկրի պըտուղս ամենայն,
աւրհնութիւնս այս երկրաւոր, մինչ ծնանի Բանըն Հայրական:

ՄԿԶ.

Եկեալ ի յորսէն նսաւ, եւ արար ճաշ պատշաճական,
եւ մատոյց Իսահակայ, եւ խընդրեաց ըզբանս աւրհնութեան:

(22)

Ն. ԵՊՍ. ՄՈՎԱԿԱՆ

Զնայ առ Սառայ եղին, որ յառաջ էաւ ըզվաղճան,
քառասուն եւ ութ ամաւ եւ եղաւ յայրին Սիկիմայն:

Զոր գնով Աբրահամ էաւ՝ արծաթոյ յորդոցն Եմփրայն,
զի քայլ մի ոտին չուէր նայ անդրէն իւրեանց գերեզման:

ՄԿԶ. — 2. — ... և որդոց, և:

ՄԿԷ. — 2. — ոսպնէթան, է:

ՄԿԸ. — Յորժամ . . . , և տկար անկ-

եալ կայր ի տան, Զ:

աչքըն . . . եղև, մերձեցաւ օրըն մա-

հըւան, Զ. աչօք վատաւոտ եղև, Ժ:

ՄԿԱ. — 2. — և զմորթին, էժ: . . .

փածանոց . . . պատեան, Ը. փածանոց, Յ:

ՄԿԲ. — 1. — ասելը, ազդելը, և:

2. — նսաւայն, ԶԷ. ասաց նսաւայն,

Ժ. ասաց, և:

ՄԿԳ. — 2. — երկնաւոր, և:

ՄԿԴ. — 1. — ի յորսոյն, ԶԻՅ: